

Uddannelsesprogram

Region Syddanmark

Patologisk anatomi og cytologi

Sygehus Sønderjylland – OUH – Sygehus Sønderjylland

**På basis af Målbeskrivelse april 2012
*Revideret 2020***

Indhold

1. Indledning	3
2.1 Uddannelsens opbygning.....	3
2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder	3
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	8
LOGBOG	9
3.2 Kort beskrivelse af lærings metoder	20
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	20
Specialespecifikke kurser	20
Generelle kurser	20
Forskningstræning	20
4. Uddannelsesvejledning	21
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	21
6. Nyttige kontakter	22
Bilag	23
KOMPETENCELISTE I HOVEDUDDANNELSEN	23

1. Indledning

Specialet patologisk anatomi og cytologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk, hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under specialet.

Specielle regionale forhold

I videreuddannelsesregion Syd er der fire patologiafdelinger (Esbjerg, Odense, Sønderborg (Aabenraa fra forår 2021) og Vejle). Alle afdelinger varetager hoveduddannelsesforløb, som alle omfatter ansættelse på to afdelinger.

Ifølge specialeplanen kan de diagnostiske opgaver på afdelingerne inddeles i tre niveauer efter rekvirenternes specialiseringsgrad, hvor alle afdelinger har præparattyper på hovedfunktionsniveau og der til kommer regionsfunktionsniveau i Vejle og Odense samt højt specialiseret niveau i Odense. Uddannelsesprogrammerne og hoveduddannelsesforløbene tilrettelægges således, at den uddannelsessøgendes kompetenceudvikling afstemmes med patologiafdelingens præparattyper.

2.1 Uddannelsens opbygning

Hoveduddannelsens varighed er 4 år, og det overordnede indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk). Dette uddannelsesprogram angiver hvordan uddannelsesforløbet konkret er tilrettelagt på de to patologiafdelinger i hhv. Sygehus Sønderjylland og Odense Universitetshospital.

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
<i>Sønderborg (Aabenraa fra forår 2021) (Patologisk Klinik, Sygehus Sønderjylland)</i>	<i>Odense (Afdeling for klinisk patologi, Odense Universitetshospital)</i>	<i>Sønderborg (Aabenraa fra forår 2021) (Patologisk Klinik, Sygehus Sønderjylland, Sønderborg)</i>
<i>1. år</i>	<i>2.-3. år</i>	<i>4. år</i>

2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder

Ansættelsesstederne generelt (Sygehus Sønderjylland og OUH)

Afdelingerne betjener hospitalsafdelinger og den primære sundhedstjeneste med patoanatomiske diagnoser og molekylærpatologiske undersøgelser baseret på undersøgelser af organer, væv og celler i forbindelse med screening, udredning, behandling, behandlingskontrol og obduktioner.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner

På Sygehus Sønderjylland er der subspecialisering med varetagelse af gynækologi, gastrointestinal kanal inkl. lever og pancreas, hoved/hals, hud, bløddele, urologi, lunge og mamma. Afdelingens speciallæger dækker hver 2-4 af fagområderne. Sygehus Sønderjylland har hovedfokus på kolo/rektal-, mamma- samt plastikkirurgisk kirurgi, imens de øvrige specialer dækker udredningsfunktion og benign kirurgi. Derud over udføres et bredt spektrum af molekylærpatologiske undersøgelsesmetoder inden for diagnostik og forskning. Sygehus Sønderjylland varetager screeningsundersøgelsen for livmoderhalskræft inklusive dertil hørende HPV undersøgelse. Obduktioner udføres i det omfang, de rekvireres af de kliniske afdelinger.

I Odense er afdelingens drift organisatorisk opdelt i fagområder, kaldet ekspertområder (eller "søjler"): *hæmatologi, gynækologi/obstetrik, hoved-hals/lunge, bløddele/nervesystem, hud, nyre/urologi/hjerte-kar, mamma, øvre gastrointestinalkanal og nedre gastrointestinalkanal*, hvor førstnævnte inkluderer lever og pancreas.

Tillige udføres et bredt spektrum af molekylærpatologiske undersøgelsesmetoder inden for diagnostik og forskning. Obduktioner udføres i det omfang, de rekvireres af de kliniske afdelinger.

Afdelingens speciallæger er subspecialiserede og beskæftiget med 1-2 af fagområderne. På hvert fagområde er beskæftiget 2-4 speciallæger.

I begge afdelinger arbejder man på fagområderne i 2-4 måneders perioder, hvilket betyder at hoveduddannelseslægerne arbejder med alle fagområder. Derved sikres det at hoveduddannelseslæger beskæftiges med kompetenceudviklende opgaver inden for rollen som medicinsk ekspert. De uddannelsesansvarlige overlæger tilrettelægger rotationen i fagområderne. Det er uddannelseslægens pligt at planlægge ferier og kurser i forhold til rotationen, så uddannelseslægen opnår tilstrækkelig tid i hvert enkelt fagområde. I tillæg forventes hoveduddannelseslæger at tilegne sig kompetencer inden for de øvrige lægeroller i løbet af uddannelsesstillingen (f.eks. tildelte administrative opgaver som uddannelseskoordinerende yngre læge, udvalgsarbejde, instruksudfærdigelse og endvidere som forsker, underviser og samarbejder).

Lægelige opgaver som uddannelseslægen skal varetage:

Den uddannelsessøgende deltager som minimum i følgende lægelige opgaver:

Udskæring:

Makroskopisk undersøgelse og beskrivelse af biopsier og operationspræparater udføres inden for alle ekspertsområder. Det forventes, at den uddannelsessøgende læge kan begynde at arbejde selvstændigt efter få dages introduktion. Under udskæringen er der altid mulighed for at tilkalde supervisor. Hyppighed og mængde af udskæring aftales med det enkelte fagområde, men generelt må uddannelseslægen forvente at skære ud i op til 6 timer/uge, dog under rimelig hensyntagen til afdelingens drift.

Mikroskopi:

Mængden af præparater til mikroskopi aftales med det enkelte fagområde, således at der tages hensyn til såvel den uddannelsessøgendes kompetenceniveau, kravet om udvikling af kompetenceniveau og afdelingens drift. Det forventes, at den uddannelsessøgende i løbet af hoveduddannelsen tilegner sig viden og kompetencer således at mikroskopiprocessen i tiltagende grad udføres selvstændigt, hvilket i særdeleshed gælder for fjerde år i hoveduddannelsesstillingen.

Obduktioner:

Der tilstræbes, at den uddannelsessøgende udfører omkring 5 obduktioner pr. år på Sygehus Sønderjylland og 15-20 obduktioner på OUH. Obduktionerne udføres med tiltagende grad af selvstændighed, således man progredierer fra at udføre obduktioner med supervision til senere i ansættelsen at fungere som supervisor for uddannelseslæger på lavere uddannelsestrin.

Multidisciplinære konferencer:

Deltagelse og opgaver ved de multidisciplinære konferencer aftales med det enkelte fagområde, men det forventes at den uddannelsessøgende i 1., 2. og 3. år i hoveduddannelsen kan præsentere egne præparater/patient cases med stigende kompleksitet i løbet af forløbet. På 4. år forventes

det, at den uddannelsessøgende kan forberede og til dels afvikle hovedparten af patologens rolle i forbindelse med de multidisciplinære konferencer.

Undervisning

Konferencer:

Inden for næsten alle fagområder i afdelingen afholdes konferencer med sygehusenes klinikere. Konferencerne afvikles i de DMCG-baserede multidisciplinære teams, og er handlingsrettede med udgangspunkt i aktuelle patientforløb. Hyppigheden varierer mellem fagområderne og varierer fra daglige til månedlige konferencer, men oftest er der tale om 1-2 ugentlige konferencer. Derudover er der enkelte konferencer med mere undervisningspræg. Afdelingens speciallæger deltager sammen med den/de uddannelsessøgende læger på fagområdet i det omfang det skønnes formålstjenstligt i forhold til lægens uddannelsesprogram og –plan. Den uddannelsessøgende læge vil få til opgave at præsentere eller referere patologisvar jfr. ovenstående.

Den uddannelsessøgende læge opnår kompetencer som kommunikator, professionel og samarbejder.

Formaliseret undervisning, Sygehus Sønderjylland:

Der er ugentlige møder efter behov for afdelingens læger med diskussion af præparater fra arbejdsdagen, såvel vanskelige, pædagogiske og sjældne cases. Det forventes at uddannelseslæger fremviser cases. Disse møder ligger i forbindelse med frokost.

Én gang månedligt afholdes formaliseret undervisning om et emne inden for et af afdelingens subspecialer inklusive molekylær patologi. Dette er for alle personalegrupper på afdelingen. Det forventes at uddannelseslæger én gang årligt præsenterer et emne. Program findes på opslagstavlen i konferencen.

Tillige er der formaliseret undervisning for nye læger i introduktionsstilling, der afvikles efter behov. Her tages basale patoanatomiske emner op inddelt efter organtype. Det er primært speciallæger der underviser, men det ses meget gerne at sidsteårs kursister også bidrager. Program findes på opslagstavlen i konferencen og udarbejdes af uddannelsesansvarlig yngre læge.

Derudover er der mulighed for at blive tilknyttet Lærings- og Forskningshuset, Sygehus Sønderjylland, mhp. at blive underviser på vejlederkurser for læger ansat i introduktionsstilling.

Formaliseret undervisning, Odense:

Forsknings- og undervisningsmøde/Onsdag morgen-møde

Tidspunkt: Hver onsdag kl. 8.15-9.00 undt. ferieperioder (fremgår af program på afdelingens intranet side).

Sted: Konferencelokalet på 3. sal.

Indhold: Mødet består dels af præparatpræsentation (15 min.) og dels præsentation af forskningsprojekt eller andet relevant emne (30 min). Præparatpræsentationen varetages af afdelingens reservelæger og består i præsentation af en pædagogisk, pudsig eller problematisk case fra dagligdagens præparater. Speciallæger kan ligeledes præsentere kortfattede cases, hvis tiden tillader det. Præsentation af forskningsprojekt varetages af afdelingens læger, forskerstuderende, bioanalytikere eller inviterede forskere.

Deltagere: Alle læger, forskerstuderende og andre relevante nøglepersoner (ex. bioanalytiker underviser).

Mødeleder: Afdelingens forskningsprofessorer.

Program: Programmet findes på afdelingens intranet og koordineres af forskningsprofessor og den uddannelseskoordinerende yngre læge.

Faglige personale møder

Tidspunkt: Hver tredje mandag i måneden undt. juli og august.

Sted: Kursussalen (1. sal).

Indhold: På mødet holdes foredrag af inviterede foredragsholdere, (ansat i afdelingen eller på andre afdelinger på OUH) og omhandler f.eks. implementering af nye metoder, resultater af forskningsprojekter eller patientrelaterede udviklingsprojekter.

Deltagere: Hele personalegruppen og forskerstuderende.

Mødeleder: Møderne arrangeres af afdelingens uddannelsesudvalg. Rollen som tovholder går på skift mellem udvalgsmedlemmerne.

Program: Programmet findes i afdelingens aktivitetskalender på Infonet.

Faglige Parallelsessioner

Tidspunkt: ca. én gang hver 3. måned, ofte mandag kl 8.15 -9.00

Sted: De to teams, som står for tur, afvikler hver deres session i to forskellige lokaler, eksempelvis i frokosttuen og i konferencen 3. sal.

Indhold: Undervisning i fagligt relevante emner inden for afdelingens subspecialer. På skift tildeles to af afdelingens subspeciale teams (søjler) at stå for en session af ca. 40 min varighed. Emnerne er typisk ny udvikling eller diagnostiske metoder inden for teamet. Ofte inviteres en kliniker over for at fortælle om kliniske aspekter ved udredning.

Deltagere: Hele personalegruppen og forskerstuderende. Emnerne for de to parallelsessioner opslås sammen, og deltagerne kan frit vælge efter interesse og møde op i det relevante lokale. Ingen tilmelding.

Mødeleder: Møderne arrangeres overordnet af afdelingens uddannelsesudvalg. De præsenterende teams vælger sessionens emner og koordinerer med evt. kliniker.

Program: Findes i afdelingens aktivitetskalender på Infonet og udsendes pr e-mail.

Anden undervisningsaktivitet:

Som uddannelsessøgende læge i Odense kan man blive tilknyttet Syddansk Universitet som underviser. Undervisningsopgaverne koordineres af afdelingens kliniske professor. Undervisningen er dels demonstration af obduktioner (gælder for alle obducenter) og dels formaliseret undervisning som holdtimer eller forelæsninger.

Som underviser opnår den uddannelsessøgende læge kompetencer inden for lægerollen kommunikator, professionel og akademiker.
demonstration

Laboratoriekurser

Molekylærpatologi:

I løbet af ansættelsen i Sønderborg afholdes laboratoriekursus i molekylærpatologi med introduktion til generelle molekylærpatologiske principper og anvendte undersøgelsesmetoder, såvel teoretisk som praktisk med laboratorieøvelser. Den uddannelsessøgende involveres i organspecifikke molekylærpatologiske undersøgelser fra det diagnostiske arbejde eller i løbet af sidste år i hoveduddannelsen.

I Odense bliver hoveduddannelselæger tildelt 1 måned i molekylærpatologien, hvor de sammen med molekylærbiologer og bioanalytikere opsætter analyser, arbejder med rådata og udfærdiger

svar på analyser. I denne perioden deltager de ikke i den almindelige histopatologiske drift og er dermed fritaget for udsækning og i videst muligt omfang også obduktioner.

Cytologi:

Inden for gynækologisk cytologi afholdes kursus i grundlæggende cervixcytologi i løbet af første eller sidste ansættelse i Sønderborg. På tilsvarende vis tilstræbes cytologiundervisning inden for ikke-gynækologisk cytologi så som hoved-hals, luftveje, serøse væsker og urin, og som med fordel kan placeres i forbindelse med arbejde inden for disse fagområder.

Kurser og kongresser

Sønderborg:

Foruden obligatoriske kurser i speciallægeuddannelsen kan den uddannelsessøgende deltage i kurser/kongresser i Danmark op til 10 arbejdsdage pr. år under hensyn til individuelle uddannelsesprogrammer og afdelings drift og økonomi. Såfremt lægen præsenterer forskning kan der også være tale om deltagelse i udenlandske kongresser.

Odense:

Foruden obligatoriske kurser i speciallægeuddannelsen kan den uddannelsessøgende deltage i kurser/kongresser med udgifterne betalt af afdelingen. Efteruddannelsen tilrettelægges dog under hensyntagen til det individuelle uddannelsesprogram og –plan samt afdelingens økonomiske råderum. Ved deltagelse i kongresser ses det gerne, at uddannelseslægen bidrager med poster/foredrag, men det er ikke et absolut krav. Derimod er det obligatorisk, at man efterfølgende præsenterer, hvad man har været afsted på, inkl. væsentlige informationer/nye resultater fra kurset/kongressen, typisk ved et 10 min. oplæg på onsdag-morgen møde

Som kursus/kongresdeltager opnår den uddannelsessøgende kompetencer som professionel og tillige som kommunikator og akademiker ved poster/foredrag.

Forskning

Hoveduddannelseslægen skal som minimum udarbejde et *forskningstræningsprojekt* (obligatorisk element i hoveduddannelsesforløbet, som skal attesteres i Logbogen). Hvis man har opnået ph.d./dr.med graden får man dispensation for det obligatoriske forskningstræningsprojekt.

Sygehus Sønderjylland:

Der kan tilbydes muligheder for mindre forskningsprojekter til alle uddannelsessøgende.

Der er også mulighed for tilknytning til Lærings- og Forskningshuset på Sygehus Sønderjylland, Aabenraa. Der kan man også få råd og vejledning til større projekter.

Forskningstræningsprojektet kan startes i forbindelse med 1. ansættelse på Sygehus Sønderjylland, men skal som minimum være startet og delvist gennemført ved afslutningen af 3. år på OUH, for senest at være gennemført efter 3½ år i hoveduddannelsen.

Odense:

Afdelingens forskningsledere er den kliniske professor bistået af forskningsprofessorerne. Det forventes, at alle uddannelsessøgende i afdelingen er forskningsaktive. Alle speciallæger, molekylærbiologer og forskeransatte kan fungere som vejledere i forskningsprojekter. Aftale om forskningsprojekter indgås mellem den uddannelsessøgende og speciallægen. Projektbeskrivelsen for forsk-

ningstræningsprojektet behandles i forskningsudvalget primært af hensyn til koordinering af involvering af afdelingens øvrige personale og laboratoriefaciliteter. Udover 5 forskningsdage til forskningstræningsprojektet pr. år kan alle uddannelsessøgende læger i afdelingen få yderligere 5 forskningsdage pr. år til andre veldefinerede projekter (eks. opfølgning på tidl. Ph.d., mindre kvalitets-evaluerende projekter). Fordelingen af forskningsdagene planlægges med hovedvejleder under hensyntagen til den individuelle uddannelsesplan og efter accept fra speciallægerne på det ekspertområde, hvor lægen er beskæftiget.

Som forsker kan den uddannelsessøgende opnå kompetencer inden for alle syv lægeroller.

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Foruden at blive uddannet med diagnostisk kompetence på afdelingslægeniveau indenfor de almindeligste sygdomme skal den uddannelsessøgende tilegne sig fremgangsmåden i det diagnostiske arbejde. Det er således hensigten, at man som speciallæge i Patologisk anatomi og cytologi til enhver tid kan tilegne sig nye emneområder ved at opsøge viden om patogenese og patofysiologi, at anvende internationale/nationale retningslinjer for håndtering og udredning, diagnosticere efter anerkendte klassifikationer og konsultere kolleger i tvivlsspørgsmål.

Ved gennemførelse af hoveduddannelse i Patologisk anatomi og cytologi med ansættelse i Sygehus Sønderjylland – OUH – Sygehus Sønderjylland forløbet skal kompetencemål, som er anført i målbeskrivelsen vurderes og godkendes jfr. nedenstående plan. Dersom der ikke kan foretages kompetencegodkendelse på det forventede tidspunkt, skal der udarbejdes en handlingsplan for, hvordan det kan opnås og allerede på det tidspunkt tages stilling til en evt. forlængelse af stillingen.

De nævnte læringsmetoder skal ses som forslag og andre metoder kan også bruges.

Kompetencevurderingsmetoderne er obligatoriske.

I logbogen findes anvisning på i hvilken delansættelse og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes.

LOGBOG

Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
MEDICINSK EKSPERT									
1.	Indhenter nødvendige informationer prædiagnostisk og integrerer samlet viden i den diagnostiske proces	Integrerer tidligere erhvervet patofysiologisk og patogenetisk viden i det diagnostiske arbejde Indhenter og vurderer kliniske og parakliniske data, som er nødvendige for patoanatomisk diagnostik og anvender dem i det diagnostiske arbejde	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse	x				

Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjyl-land	Sygehus Sønderjyl-land			
					1. år	2.-3. år	4. år		
2.1	Kan håndtere frysesnits-procedure og afgive svar	Udtage snit fra ikke-komplicerede og udvalgte komplicerede operationspræparater/ biopsier til frysesnitsundersøgelse Mikroskopere frysesnit og afgive frysesnitssvar	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser		x			
2.2	Kan udkære og beskrive operationspræparater inkl. at udtage væv til biobank	Udkære og udforme makroskopisk beskrivelse på ikke-komplicerede og udvalgte komplicerede operationspræparater iht. gældende rekommandationer	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret observation Audit af beskrivelser		x			
		Udtage væv til tumor-/biobank				X			
		Kan håndtere sentinel node			x				

Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
3.1	Kan redegøre for, anvende og vurdere diagnostiske metoder og laboratorie teknik	Viden om cytologiske teknikker	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation	x				
		Viden om principper for og anvendelse af immun- og cytokemiske undersøgelser inkl. immunfluorescens	Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse	x				
		Viden om principper for og anvendelse af molekylærpatologiske undersøgelser	Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse			x		
		Vurdere egnethed og repræsentativitet af cytologisk og histologisk materiale	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation		x			
3.2	Kan redegøre for øvrige metoder, der kan bidrage til diagnosticering	Kan anvende immunhistokemiske paneler	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation		x			
		Viden om principper og indikationer for anvendelse for flowcytometri, elektronmikroskopi, cytogenetisk og molekylærbiologiske undersøgelser	Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Kursusgodkendelse		x			

Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
4	Kan selvstændigt: Ud fra alle prøvetyper i de forskellige organsystemer Diagnosticere de hyppigst forekommende sygdomskategorier	Skal kunne foretage pato-anatomisk diagnostik på: Biopsier, curretage, skrab, spånresektater, resektater, ektomier, cytologisk materiale samt koagelmateriale Inflammatoriske sygdomme og reaktive forandringer, kongenit-te lidelser, vækstforstyrrelser, ikke-neoplastiske og neoplastiske forandringer I uddannelsen skal indgå diagnosticering på så bredt et udvalg af organsystemer som muligt. Sammensætningen af organtyper vil være afhængig af hvilke subspecialer, der indgår i hoveduddannelsesforløbet og hvilke	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser Kursusgodkendelse			x		

		organtyper, der således er tilgængelige. Den uddannelsessøgende skal have stiftet kendskab til samtlige organtyper, der findes repræsenteret på de afdelinger, der indgår i uddannelsesforløbet Bilag 1 skal anvendes							
Målnr. og kompetencemål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetencevurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
5	Kan udfærdige entydige svar	Udfærdige patologibesvarelser, som opfylder gældende retningslinier, og som for klinikerne er entydige	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale Audit af beskrivelser	x				
6	Kan anvende retningslinier for diagnostisering, kodning og databaseregistrering	I det daglige arbejde at anvende nationale og internationale retningslinier for: 1. Udredning og diagnostik. 2. Klassifikation og stadiet inddeling 3. SNOMED kodning 4. Databaseregistrering	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale Audit af beskrivelser	x				
7.1	Kan redegøre for principper for eksvisceration	Redegøre for udførelsen af en eksvisceration	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation Struktueret samtale	x				
7.2	Kan udføre obduktion og udforme obduktionsrapport	Udføre en voksenobduktion inkl. diagnosticering og afgivelse af svar	Do.	Do.		X			

7.3	Kan supervisere udførelsen af obduktion	Vejlede og supervisere yngre kollegers arbejde med obduktion	Undervisning af andre				x		
-----	---	--	-----------------------	--	--	--	---	--	--

KOMMUNIKATOR									
Målnr. og kompetencemål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetencevurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
8.1	Kan entydigt kommunikere indenfor og udenfor egen afdeling	Kommunikere med kolleger, klinikere og øvrige samarbejdspartnere mundtligt og skriftligt mhp. at opnå den optimale patientbehandling	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse	x				
8.2	Kan afholde konferencer	Fremlægge egne og andres præparater ved konferencer	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation			x		
8.3	Kan fungere som vejleder	Fungere som daglig klinisk vejleder eller hovedvejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret observation		x			

SAMARBEJDER									
Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
9	Kan samarbejde indenfor og udenfor afdelingen	Etablere og udvikle samarbejdsrelationer til gavn for det diagnostiske arbejde Vejlede klinikere mhp. prøvetagning og opfølgning Kan give konstruktiv feedback	Superviseret dagligt arbejde Generelle kurser	Struktureret observation 360 graders feedback Kursusgodkendelse			x		
LEDER/ADMINISTRATOR									
10.1	Kan redegøre for sundhedsvæsenets organisation og ressourcer	Kende til afdelingens organisation og tage medansvar for anvendelse af ressourcer i organisationen	Superviseret dagligt arbejde Deltage i afdelingsmøder	Struktureret samtale 360 graders feedback		x			

		Kende til patologiens relation til sundhedsvæsenets organisation, ressourcer og prioriteringer	Generelle kurser	Kursusgodkendelse					
10.2	Kan udføre administrative opgaver	Tage del i kvalitetsudvikling og patientsikkerhedsarbejde Udføre en konkret ledelsesmæssig/administrativ opgave	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale		x			

SUNDHEDSFREMMER									
Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
11.1	Kan redegøre for sundhedsvæsenets sundhedsfremmende og forebyggende arbejde	Redegøre for patologiens rolle ved forebyggende og sundhedsfremmende arbejde Have viden om arbejds-skader og erhvervsbetingede lidelser Have viden om principperne for screeningsundersøgelser	Superviseret dagligt arbejde	Struktureret samtale	x				
11.2	Kan anvende viden om laboratoriemæssige risici	Sikre at der i laboratoriet arbejdes i henhold til afdelingens sikkerheds-			x				

		og hygiejneinstruks						
--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--

AKADEMIKER									
Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
12	Kan tage aktivt del i kontinuerlig læring, undervisning og vejledning samt udvikling af forskning	Opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for eget speciale	Superviseret dagligt arbejde Undervisning af andre	Struktureret samtale og/eller 360 graders feedback Kursusgodkendelse	x				
		Formulere en problemformulering for et forskningsprojekt i en aktuel praksis inde for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden				x			
		Fortolke litteraturens resultater kritisk og				x			

		anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis							
		Formidlet resultatet af et videnskabeligt projekt skriftligt og mundtligt				x			
		Deltage i uddannelsen af kolleger og andet personale			x				

PROFESSIONEL

Målnr. og kompetence-mål.	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetence-vurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for forventet kompetence godkendelse			Dato	Godkendelse ved underskrift og stempel/ læseligt navn på underskriver
					Sygehus Sønderjylland	OUH	Sygehus Sønderjylland		
					1. år	2.-3. år	4. år		
13.1	Kan redegøre for lovgivning vedr. patologers arbejde	Redegøre for love og andre forordninger, der gælder for patologers arbejde med obduktioner og øvrig diagnostik	Superviseret dagligt arbejde Specialespecifikke kurser	Struktureret samtale 360 graders feedback	x				
13.2	Kan anvende medicinsk viden og færdigheder	Anvende medicinsk viden, færdigheder og professionelle holdninger i lægefaglig sammenhæng			x				
13.3	Udviser samvittigheds-	Udviser omhu og sam-			x				

	fuldhed	vittighedsfuldhed i det daglige arbejde, herunder være bevidst om egne begrænsninger							
13.4	Kan arbejde efter givne rekommandationer	Følge rekommandationer inden for diagnosticering inkl. rapportering til eksisterende databaser			x				

3.2 Kort beskrivelse af lærings metoder

samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

De angivne læringsmetoder og kompetencevurderingsmetoder for hoveduddannelse med ansættelse Sygehus Sønderjylland – OUH – Sygehus Sønderjylland afviger ikke fra Målbeskrivelse for speciallægeuddannelse i Patologisk Anatomi og Cytologi.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk) og organiseres via specialeselskabet. Se www.dansktopatologi.dk under Uddannelse/Speciallægeuddannelse.

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. SOL 1 og 3 (Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse) udmøntes og planlægges lokalt af det regionale videreuddannelsessekretariat, og SOL 2 udmøntes og planlægges af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding. SOL 1 skal gennemføres i første del af hoveduddannelsen og SOL 2 og 3 i sidste del af hoveduddannelsen.

Der henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen: (<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119909> og <http://www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Special%20og%20videreuddannelse/La-ege/Generelle%20kurser.aspx>)

Forskningstræning

Forskningstræning er obligatorisk for læger i hoveduddannelse, og skal bidrage til at opbygge og styrke kompetencer til, at uddannelseslægen selvstændigt skal kunne opsøge, vurdere og udvikle ny viden, og derved sikre at der opnås kompetencer inden for rollen som akademiker. Forskningstræningen har en varighed på samlet set 20 normale arbejdsdage, som er fordelt på kursusdage, selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering. Kursusdelen består af et obligatorisk grundkursus, som i Region Syddanmark varetages af Syddansk Universitet i samarbejde med Den lægelige videreuddannelse samt et specialespecifikt kursus, som arrangeres af Dansk Patologisk Selskab.

Programmet for forskningstræning er:

1. år	Obligatorisk grundkursus	3 dage
2. år	Specialespecifikt kursus	4 dage
2. og 3. år, evt. 4. år	Projektvejledning, evt. projektspecifikt kursus	2 dage
	Projekt	9 dage
	Individuel projektvejledning	1 dag
	Fremlæggelse og evaluering	1 dag

Forskningstræningsmodulet skal være afsluttet senest ½ år før afslutning af speciallægeuddannelsen.

Læs mere på www.videreuddannelsen-syd.dk, www.sst.dk og www.dansktopatologi.dk.

4. Uddannelsesvejledning

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UAO har så vidt muligt taget de kurser der er tilgængelige for UAO i regionen, og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus. I de fleste tilfælde har afdelingerne også en uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL), som bistår UAO med ideer og gennemførelse af uddannelses tiltag.

Uddannelsesplan

Der udkommer løbende en uddannelsesplan for de uddannelsessøgende læger, således at det klart fremgår, hvordan den enkelte læge cirkulerer gennem de forskellige fagområder i løbet af uddannelsesforløbet. Dette sikrer at alle uddannelselæger kommer igennem alle ekspertområder og dermed har mulighed for at opnå alle kompetencer. Alle afdelingens læger er orienteret om denne fordelingsplan.

Uddannelsesvejledning

UAO udpeger en hovedvejleder for den uddannelsessøgende som forestår introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UAO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt inddrages PUF- lektor (Pædagogisk Udviklende Funktion) i forløbet

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle fagområdets speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere, og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde. Mere generelle ting drøftes ved de formelle samtaler (introduktions-, justerings- og evalueringssamtale) og hovedvejlederen inddrages, hvis der er behov, eksempelvis ved uhensigtsmæssigheder. Som hovedregel er det den speciallæge, der er ansvarlig for fagområdet, der underskriver kompetencelisterne. Andre af fagområdets speciallæger, der har indblik i den uddannelsessøgendes kompetencer, vil også kunne underskrive kompetencelisterne. Godkendelse af de generelle kompetencemål kan foretages af en af afdelingens overlæger, men det påhviler den UAO at sikre sig at de fortløbende kan underskrives, som det er planlagt i ovenstående.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres i det elektroniske web-baserede system www.evaluer.dk.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk.

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen.

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger fremgår af følgende hjemmesider;

Sygehus Lillebælt, Vejle: <http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm354457>

Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg: <http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm229055>

Sygehus Sønderjylland: <http://www.sygehussonderjylland.dk/wm521775>

Odense Universitetshospital: <http://www.ouh.dk/wm387847>

Pædagogisk Udviklende Funktion:

Findes på hjemmesiden for det regionale videreuddannelsessekretariat: <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119910>

Dansk Patologiselskab

www.dansktopatologi.dk

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Regionale sekretariater for lægelige videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laeggeuddannelsen.dk

KOMPETENCELISTE I HOVEDUDDANNELSEN

De overordnede kompetencer i målbeskrivelsen danner basis for kompetencelisten, hvor der findes en detaljeret beskrivelse af den viden, de færdigheder og holdninger, den uddannelsessøgende skal erhverve sig i uddannelsen.

Listen er tænkt som et arbejdsredskab, som kan sikre løbende dokumentation for gennemgåede uddannelseselementer og dermed hjælpe underskriveren af kompetence pkt. 4 i målbeskrivelsen.

Det er hensigten, at de organsystemer, der findes i hoveduddannelsesforløbet, underskrives løbende under de enkelte organpunkter.

Såfremt en prøvetype i et organsystem ikke forefindes på afdelingen, noteres dette i kompetencelisten som "ikke tilgængeligt", og der underskrives i rubrikken under organsystemet, når kompetencerne for de øvrige prøvetyper er opnået.

HUD			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Hudstansebiopsier	Inflammatoriske hudlidelser	Har kendskab til de 10 reaktionsmønstre (psoriasisform dermatitis, spongiøs dermatitis, interfasedermatitis, bulløs dermatitis, perivaskulær dermatitis uden epidermale forandringer, nodulær dermatitis, diffus dermatitis, pannikulitis, vaskulitis, granulomatøs inflammation) ved inflammatoriske hudlidelser, som er grundlaget for den diagnostiske algoritme.	Kan genkende de vigtigste dermatoser indenfor hvert af de 10 reaktionsmønstre. Kan give differentialdiagnoser baserede på de primære observationer og den kliniske historie.
	Forandringer i det kollagene og elastiske væv og kutane aflejringer	Har et detaljeret kendskab til histologien af huden og et arbejdskendskab til karakteristika ved de hyppigste forandringer i kollagen og elastisk væv.	Kan genkende forandringer i kollagen og elastisk væv samt kutane aflejringer og kutane mucinoser og de almindelige diagnostiske forandringer, der er vigtige for diagnosen.
Biopsier, curretagematerialer og resektater	Cyster	Har kendskab til histopatologiske karakteristika af de mest almindelige kutane cyster.	Kan genkende kutane cyster og de almindelige diagnostiske forandringer, der er vigtige for diagnosen.
	Præmaligne og maligne forandringer i keratocyttumorer	Har kendskab til de kliniske og histopatologiske forandringer ved de mest almindelige præmaligne og maligne hudforandringer. Har detaljeret kendskab til ætiologien og patogenesen af epiteliale præmaligne og maligne forandringer i huden.	Kan udtage snit fra et hudresektat inkluderende dokumentation om resektionsrande.
	Melanocytære tumorer	Kender de histopatologiske forandringer ved melanocytære hudtumorer. Er opmærksom på de diagnostiske faldgruber. Har overordnet kendskab til histogenesen og de molekylære aspekter af melanocytære hudlæsioner. Kender de histologiske forandringer, der er af prognostisk signifikans ved melanomer.	Kan udtage materiale fra et resektat til at stille diagnosen inklusiv dokumentation af resektionsranden. Kan diagnosticere forskellige former for benigne nævi og klassiske maligne melanomer og inddele dem i undertyper.

	Adnektumorer	<u>Har kendskab til histopatologien og de vigtigste kliniske forandringer ved de mest almindelige kutane adnektumorer.</u> <u>Ved hvilke hud adnektumorer, der kan ses sammen med andre viscerale cancere.</u>	Kan udtage materiale fra et resektat til at stille diagnosen og dokumentere resektionsrandene. Kan diagnosticere benigne og maligne adnektumorer.
Biopsier eller resektater	Hudens kutane lymfomer	<u>Har kendskab til de histopatologiske og kliniske forandringer ved de hyppigste kutane lymfomer.</u>	<u>Kan genkende de mest almindelige kutane lymfomer.</u>
	Bløddeltumorer	Har kendskab til de mest almindelige histopatologiske karakteristika ved de hyppigste bløddeltumorer i huden	Kan diagnosticere de mest almindelige tumorer, der udviser vaskulær, lymfatisk, muskel, fibrøs, fibrohistiocyttær og histiocyttær differentiering.
	Neurale og neuroendokrine tumorer	Har kendskab til histopatologiske karakteristika ved de mest almindelige kutane neurale og neuroendokrine tumorer.	Kan diagnosticere de almindeligste neurale og neuroendokrine tumorer.
	Kutane metastaser		Kan diagnosticere metastaser i huden.

Generelt

Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for

- frysedagnostik og biobankmateriale
- udsikring og diagnostik
- klassifikation og stadieinddeling
- SNOMED kodning
- databaseregistrering

Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder og evt. fluorescens.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning, behandling og kontrol.

Holdning

Kender risikofaktorer (f.eks. soleksposition).

Erkender at inflammatorisk dermatopatologi er et komplekst område og søger ekspertbistand ved tvivl.

Søger ekspertbistand ved de fleste tilfælde af kutane lymfomer.

Forstår betydningen af den histopatologiske diagnose for behandlingen og agerer derefter.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:

Sønderborg:

Dato og underskrift:

Odense:

MAMMA			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Cytologi/biopsi:	Inflammation	Har viden om inflammation og årsager hertil.	Kan skelne benigne fra maligne læsioner på FNA.
	Benign/hyperplastisk forandringer	Har viden om de hyppigst forekommende benigne og maligne tumortyper.	Kan diagnosticere og klassificere cancer og genkende de mest almindelige benigne forandringer på grovnålsbiopsi.
	Neoplasi	Kender deres cytologiske og histologiske karakteristika og har kendskab til den molekylære baggrund.	
Resektater og ektomier	Benigne/hyperplastiske forandringer	Har viden om benigne/hyperplastiske forandringer og den associerede relative risiko for udvikling af cancer.	Kan udskære et resektat, herunder sætte den makroskopiske vurdering i relation til radiologiske fund. Kan histologisk diagnosticere normale fysiologiske og benigne/hyperplastiske forandringer.
	Neoplasi	Har viden om in situ forandringer og den associerede relative risiko for udvikling af cancer. Har detaljeret viden om ætiologi, patogenese og histopatologi af arvelig og sporadisk cancer og har kendskab til molekylære aspekter og effekter af præ-operativ behandling.	Kan histologisk diagnosticere og klassificere in situ forandringer. Kan histologisk diagnosticere og gradere cancer og vurdere prognostiske og prædiktive faktorer
	Sentinel lymfeknude og Aksilresektat	Neoplasi	Har viden om klassifikation af tumorudbredning i sentinel lymfeknude og øvrige lymfeknuder, kriterier for ekstranodal tumorvækst.
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for ➤ frysediagnostik og biobankmateriale ➤ SNOMED kodning ➤ databaseregistrering Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder, inkl. in situ hybridisering. Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.			

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning og opfølgning.

Forståelse af de kliniske konsekvenser ved en stillet diagnose, bl.a. i forbindelse med skelnen mellem in situ forandringer og invasivt karcinom.

Holdning

Samarbejder i multidisciplinære mammedams.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:

Sønderborg:

Dato og underskrift:

Odense:

BLOD OG KNOGLEMARV			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Udstrygning af blod og knoglemarv, knoglemarvsbiopsi	Non-neoplastiske tilstande	<u>Har et detaljeret kendskab til cytologisk morfologi af de forskellige cellelinjer i blod og knoglemarv</u>	<u>Kan diagnosticere de mest almindelige non-neoplastiske tilstande</u>
	Neoplastiske tilstande	<u>Kende de cytologiske og histologiske karakteristika af hæmatologiske og non-hæmatologiske neoplasier</u> <u>Kende WHO klassifikationen af maligne knoglemarvssygdomme</u>	<u>Kan genkende maligne knoglemarvssygdomme uden nødvendigvis at kunne klassificere dem</u> <u>Kan diagnosticere de hyppigste metastaser i knoglemarven</u> <u>Kan diagnosticere almindeligt forekommende lymfomer i knoglemarven</u>
Lymfeknude, biopsi og resektat Milt	Non-neoplastiske tilstande	<u>Har kendskab til de mest almindelige reaktive tilstande</u> <u>Kende årsager til reaktive lymfadenopater og non-neoplastiske former for splenomegali</u>	<u>Kan udskære en milt</u> <u>Kan diagnosticere de mest almindelige reaktive tilstande i lymfeknude og milt</u>
	Neoplastiske tilstande	<u>Har kendskab til de mest almindelige lymfomer. Kan kende deres morfologiske og immunfænotypiske udseende og har kendskab til den molekylærbiologiske baggrund</u> <u>Kende WHO klassifikationen af lymfomer</u>	<u>Kan diagnosticere de hyppigste lymfomer</u>
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for ➤ biobankmateriale ➤ klassifikation ➤ SNOMED kodning ➤ databaseregistrering Anvendelse af immunundersøgelser og evt. specialfarvninger og molekylærbiologiske metoder. Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik. Vejledning af klinikere mht. prøvetagning. Holdning Konsultere en subspecialiseret hæmatopatolog ved alle neoplastiske hæmatologiske knoglemarvssygdomme. Kender betydningen af diagnostik på basis af morfologi inkl. immunundersøgelser, molekylærbiologiske metoder og cytogenetik. Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH.			
Dato og underskrift: Odense:			

KNOGLER, LED OG BLØDDELE			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Biopsier	Generelt	<u>Har overordnet kendskab til histologien og lokalisationer af benigne og maligne knogletumorer</u>	<u>Kan diagnosticere de mest almindelige knogle- og bruskforandringer inklusiv aflejrings sygdomme.</u>
	Ledforandringer	<u>Har kendskab til inflammatoriske og degenerative ledforandringer.</u>	<u>Kan diagnosticere de mest almindelige ledsygdomme.</u>
Resektater og ektomier	Neoplasier	<u>Kender de almindelige tumorer fra forskellige typer af bløddelsvæv.</u> <u>Har kendskab til den makroskopiske håndtering af resektater.</u> <u>Har kendskab til betydningen af billeddiagnostik ved diagnosen af neoplastiske sygdomme.</u> <u>Har overordnet kendskab til stadieinddeling.</u>	<u>Kan diagnosticere benigne og de mest almindelige maligne tumorer i bløddelsvæv.</u> <u>Kan udskære resektater.</u>
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for ➤ frysediagnostik og biobankmateriale ➤ udskæring og diagnostik ➤ klassifikation ➤ SNOMED kodning ➤ databaseregistrering Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik. Vejledning af klinikere mht. prøvetagning, behandling og kontrol. Holdning Søger eksperthjælp hvis det er nødvendigt ved komplicerede resektater/amputationer. Konsulterer en specialist i de fleste tilfælde af malignitet. Deltager i og rådfører sig med multidisciplinære teams ved maligne knogletumorer. Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at alle kompetencer vurderes og underskrives på OUH.			
Dato og underskrift: Odense:			

HJERTE OG KAR			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Kar: Biopsi og obduktion	Arteriosklerose Inflammationer Tromber og embolier	Kan redegøre for ateroskleotisk sygdom og komplikationer til denne.	Kan diagnosticere de mest almindelige vaskulitter. Kan diagnosticere aterosklerotiske og trombo-emboliske tilstande og følger af disse, inkl. aneurismer.
	Aflejrings sygdomme	Have kendskab til aflejrings sygdomme, incl amyloidose.	Kan diagnosticere amyloidose.
Hjerte: Obduktion	Inflammationer Vækstforstyrrelser Neoplasier	<u>Har kendskab til kardiomyopater.</u> Kan redegøre for klapsygdomme. Kan redegøre for inflammationer i endo- og myokardium. Kan redegøre for patofysiologien ved hjerte-karsygdomme og interventioner som stent og by-pass operationer.	Kan diagnosticere iskæmisk hjertesygdom inklusiv reper-fusionsforandringer.
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for ➤ udskæring og diagnostik ➤ SNOMED kodning Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder. Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik. Vejledning af klinikere mht. prøvetagning og opfølgning. Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.			

KAR:
Dato og underskrift: Sønderborg:
Dato og underskrift: Odense:
HJERTE:
Dato og underskrift: Sønderborg:
Dato og underskrift: Odense:

HOVED OG HALS			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Mundhule: Biopsi/ resektat	Benigne, reaktive og inflammatoriske forandringer Neoplasi	Kender de hyppigste neoplastiske og ikke neoplastiske sygdomme i mundhuleslimhinden.	Kan diagnosticere de hyppigste reaktive, autoimmune og neoplastiske forandringer i mundhuleslimhinden. Kan diagnosticere de hyppigste kæbecyster. Kan diagnosticere de hyppigste præmaligne og maligne forandringer i mundslimhinden. <u>Kan diagnosticere og udskære præparater fra mundhule og kæbe</u>
Næse og bihule: Biopsi/ resektat	Reaktive forandringer, inflammation, neoplasi	Kender de hyppigste neoplastiske og ikke neoplastiske forandringer i næse- og bihuleslimhinden.	Kan diagnosticere de hyppigste inflammatoriske, benigne og maligne forandringer i næsen og bihulerne. <u>Kan beskrive og udskære resektater fra næse og bihuler</u>
Larynx: Biopsi/ resektat	Reaktive og inflammatoriske forandringer, neoplasi	Kender de hyppigste ikke-neoplastiske og neoplastiske forandringer i larynx.	Kan diagnosticere larynxpolypper, ikke neoplastiske og neoplastiske forandringer i larynx. <u>Kan beskrive og udskære maligne forandringer i larynx ud fra og i sammenhæng med operationspræparater/resektater.</u>
Halsregion: Cytoplogi/ biopsi/ resektat	Reaktive forandringer Neoplasi Metastaser	Har viden om de cytologiske karakteristika i de hyppigste reaktive forandringer Kender de hyppigste benigne og maligne neoplasier Har viden om de forskellige vævstyper som cellerne kan stamme fra	Kan diagnosticere benigne og maligne neoplasier inkl. metastaser. <u>Kan beskrive og udskære halsresektater</u>
Spytkirtel: Cytoplogi/ biopsi/ resektat	Inflammation Neoplasi	Har viden om de hyppigste inflammatoriske forandringer, benigne og maligne neoplasier.	Kan diagnosticere de hyppigste inflammatoriske forandringer og de hyppigste benigne neoplasier.
LYMFOIDE ORGANER			
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Lymfeknude på hals: Finnålsaspirat, Biopsi og resektat	Benign eller malign	Har detaljeret kendskab til det cytologiske billede af en lymfeknude. Kender de morfologiske karakteristika ved malignitet. Kender begrænsningerne ved at diagnosticere på FNA fra lymfeknuder Har kendskab til de mest almindelige metastaser i	Kan diagnosticere benign lymfadenopati. Kan angive lymfom mistanke. Kan diagnosticere metastaser.

		lymfeknuder og deres morfologiske og immunhistokemiske profil	
GI. THYROIDEA OG PARATHYROIDEA			
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Thyroidea: Cytologi Resektat	Inflammation Hyperplasi Neoplasi	Har viden om inflammation samt de hyppigst forekommende benigne og maligne tumortyper og kender deres cytologiske og histologiske karakteristika.	Kan differentiere mellem non-neoplastiske og neoplastiske forandringer. <u>Kan stille en diagnose på de hyppigst forekommende benigne og maligne tilstande i resektater</u>
h.dParathyroidea: Biopsi	Normalt væv	<u>Har viden om det normale histologiske udseende af gl.parathyroidea, og disses anatomiske lokalisation.</u>	p <u>Kan differentiere mellem neoplastiske og hyperplastiske forandringer</u>
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for ➤ frysediagnostik og biobankmateriale ➤ udskæring og diagnostik ➤ klassifikation og stadieinddeling (TNM) ➤ SNOMED kodning ➤ databaseregistrering Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder. Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik. Kan samarbejde med, formidle svar til samt vejlede kliniske læger med hensyn til prøvetagning og opfølgning. Kender de kliniske konsekvenser af diagnosen. Holdning Kender sin egen begrænsning, søger speciallæge vejledning/supervision ved vanskelige præparater. Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.			

Dato og underskrift: Sønderborg:
Dato og underskrift: Odense:

NEDRE LUFTVEJE			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder

Cytologi, finnålsaspirat og biopsi	Inflammationer Neoplasier og metastaser til lymfeknuder	Har kendskab til muligheder og begrænsninger af cytologisk materiale ved undersøgelse for inflammationer og neoplasier. Kan redegøre for ætiologi og patogenesen ved lungecancer.	Kan anvende cytologisk materiale til diagnostik af primær malign eller metastatisk sygdom og granulomatøs inflammation. Kan klassificere de hyppigste tumortyper, inkl. diskussion af primær eller metastatisk cancer og påpege problemstillingen mellem in situ og invasivt karcinom.
Excisions/ transbronkial biopsi	Inflammationer	<u>Har kendskab til repræsentativitet ved diagnostik af interstitielle sygdomme og nødvendigheden af korrelation med klinik og billeddiagnostik.</u> <u>Har viden om reaktionsmønstre i interstitielle lungesygdomme.</u>	Kan diagnosticere akutte inflammationer og granulomatøs inflammation og diskutere differentialdiagnoser. Kan diagnosticere forandringer relateret til rygning.
Resektat/ ektomi	Neoplasier og metastaser til lymfeknuder.		<u>Kan foretage udskæring og diagnostik af de almindeligste lungetumorer.</u>
Obduktion	Voksenobduktion	Har kendskab til patofysiologien ved respiratorisk insufficiens.	Kan relatere lungeforandringer til andre organforandringer og klinik.

SERØSE HINDER

		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Pleuravæske Ascites Perikardievæske	Inflammatoriske og reaktive tilstande Primære neoplasier Sekundære neoplasier	Kender begrænsninger af cytologisk materiale ved diagnostik af mesoteliom.	Kan anvende cytologisk materiale til diagnostik af mesoteliom, metastatisk sygdom og inflammation.
Serøse hinder: Biopsi	Inflammatoriske og reaktive tilstande Primære neoplasier Sekundære neoplasier	<u>Kender spektret af sygdomme relateret til asbest og pligt til anmeldelse af arbejds-skade.</u> Er opmærksom på sarkomatøse tumorer som differentaldiagnose.	<u>Kan differentiere mellem reaktiv og neoplastisk sygdom i serøse hinder og udrede for metastatisk malignitet.</u>

Generelt

Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for

- frysediagnostik og biobankmateriale
- udskæring og diagnostik
- klassifikation og stadietinddeling (TNM)
- SNOMED kodning
- databaseregistrering

Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning og opfølgning.

Holdning

Konsulterer eksperter ved usædvanlige inflammationer og neoplasier.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:

Sønderborg:

Dato og underskrift:

Odense:

Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Esofagus: Biopsi	Inflammation	Kender de histologiske forandringer, der er karakteristiske for akut og kronisk esofagitis	Kan diagnosticere de hyppigst forekommende typer af esofagitis.
	Reflux	Forstår refluxsygdommens patofysiologi og har kendskab til dens komplikationer: Barretts esofagus, dysplasi, adenokarcinom. Kender faldgruberne i dysplasi-gradering.	Kan diagnosticere Barretts esofagus og tage stilling til dysplasi-gradering.
	Neoplasi	Kender de hyppigst forekommende benigne og maligne tumorer og har viden om deres karakteristika.	Kan diagnosticere dysplasi og de hyppigste cancerformer.
Esofagus: Resektat	Inflammation, neoplasi	<u>Har viden om hvilke tilstande, der kan føre til stenose.</u>	<u>Kan foretage udskæring og diagnostik af esofagusresektater og diagnosticere esofagus cancer.</u>
Ventrikel: Biopsi	Inflammation	Kender de histologiske forandringer der er karakteristiske for akut og kronisk gastritis.	Kan diagnosticere og klassificere de hyppigste former for gastritis.
	Neoplasi	Kender de hyppigst forekommende benigne og maligne tumorer.	Kan diagnosticere adenokarcinomer og andre hyppigt forekommende tumortyper, herunder adenomer / polyper.
Ventrikel: Resektat	Ulcus og neoplasi	<u>Kender de histologiske forandringer, der er karakteristiske for akut og kronisk ulcus.</u>	<u>Kan udskære ventrikelresektater.</u> <u>Kan diagnosticere peptisk ulcus og cancer.</u>
Tyndtarm: Biopsi	Malabsorption	Har kendskab til sygdomme, der kan forårsage malabsorption. Forstår begrænsningen af histopatologisk diagnostik ved hjælp af tyndtarmsbiopsier.	Kan diagnosticere atrofi i tyndtarmslimhinde og kan foreslå en specifik diagnose.
	Inflammation	Har kendskab til hvilke agens der er involveret i tyndtarmens inflammatoriske sygdomme.	Kan diagnosticere de hyppigst forekommende inflammatoriske tilstande, herunder kronisk inflammatorisk tarmsygdom.
Tyndtarm: Resektat	Iskæmi	Har kendskab til patofysiologien ved iskæmiske sygdomme.	Kan udskære tyndtarmsresektater. Kan diagnosticere iskæmisk enteritis og kan foreslå differentialdiagnoser som årsag hertil.
	Neoplasi	Kender de hyppigst forekommende benigne og maligne tumorer.	Kan diagnosticere de hyppigst forekommende tyndtarmstumorer.
Colon, rectum og analkanal: Biopsi, inklusiv polypektomi	Inflammation	Har kendskab til patogenesen ved de kronisk inflammatori-	Kan diagnosticere infektiøst betingede tarmsygdomme.

	Karmalformationer	ske tarmsygdommes patogene- nese Har kendskab til deres histologiske karakteristika.	Kan diagnosticere kronisk inflam- matoriske tarmsygdomme og fore- slå differentialdiagnoser.
	Neoplasi	Har kendskab til fordøjelses- kanalens vaskulære anatomi.	Kan diagnosticere vaskulære mal- formationer, herunder angio- dysplasi.
		Har detaljeret kendskab til hi- stologien i (præ) neoplastiske forandringer.	Kan diagnosticere (præ) – neopla- stiske forandringer/polypper samt de hyppigste non-neoplastiske po- lypper.
Colon, rectum og analkanal: Resektater inklu- siv appendektomi	Divertikelsygdomme	Har kendskab til divertikelsyg- domme og ved hvordan diver- tikelsygdom påvirker tarm- væggen.	Kan udskære et colon/ rectumre- sektat.
	Inflammation		Kan skelne mellem divertikulitis el- ler infektiøst betingede forandrin- ger og kronisk inflammatoriske tarmsygdomme.
	Iskæmiske tilstande	Har kendskab til patofysiolo- gien ved iskæmiske syg- domme.	Kan diagnosticere iskæmisk betin- gede forandringer og foreslå diffe- rentialdiagnoser.
	Neoplasi	Har kendskab til karcinomers ætiologi og patogenese samt til adenokarcinom sekvensen og til de arvelige cancerfor- mer.	Kan diagnosticere de hyppigst fo- rekommende tumorer i colon/ rec- tum og analkanal.
GALDEBLÆRE			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Resektater	Inflammation	Har kendskab til funktionelle og inflammatoriske tilstande.	Kan udskære et galdedebælere- sektat Kan diagnosticere de hyppigste funktionelle og inflammatoriske til- stande.
	Neoplasi	Har kendskab til de hyppigst forekommende benigne og maligne tumorer.	Kan diagnosticere de hyppigst fo- rekommende maligne tumorer.
Generelt Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for tumorer i fordøjelseskanalen ➤ frysediagnostik og biobankmateriale ➤ udskæring og diagnostik ➤ klassifikation og stadietdeling (TNM) ➤ SNOMED kodning ➤ databaseregistrering Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder. Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik. Vejledning af klinikere mht. prøvetagning, behandling og kontrol. Holdning Kender sine egne begrænsninger og ved, hvornår en kollega skal konsulteres ved diagnostik af problematiske præpa- rater.			

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:
Sønderborg:

Dato og underskrift:
Odense:

LEVER OG GALDEVEJE			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Nålebiopsi, cytologi eller histologi.	Kongenitte forandringer	<u>Har kendskab til fibrocystiske forandringer.</u>	<u>Kan histologisk diagnosticere de hyppigst forekommende cystiske leverforandringer.</u>
	Inflammation, degenerative forandringer og aflejringssygdomme	<u>Har kendskab til leverens funktionelle tilstande, vaskulære forandringer, metaboliske sygdomme og inflammatoriske tilstande.</u>	<u>Kan på histologisk materiale diagnosticere funktionelle tilstande samt de hyppigst forekommende metaboliske og inflammatoriske sygdomme, herunder gradere inflammation og stadieinddele fibrose</u>
	Neoplasi	<u>Har kendskab til de histologiske karakteristika ved hyppigst forekommende tumorer i lever og galdeveje.</u>	<u>Kan diagnosticere de hyppigste benigne og maligne levertumorer, herunder metastaser.</u>
Kirurgiske biopsier og leverresektater	Neoplasi		<u>Kan udskære et leverresektat og diagnosticere de hyppigste forandringer.</u>
PANCREAS			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Børstebiopsi /ERCP	Inflammation og neoplasi	<u>Har kendskab til prøvetypens muligheder og begrænsninger i forbindelse med cancerdiagnostik.</u>	<u>Kan give diagnoseforslag.</u>
Nålebiopsi	Inflammation og neoplasi	<u>Har kendskab til faldgruberne ved differentiering mellem pancreatitis og cancer.</u>	<u>Kan give diagnoseforslag.</u>
Resektater	Neoplasi	<u>Har kendskab til de hyppigst forekommende benigne og maligne tumorer.</u>	<u>Kan udskære et pancreasresektat</u> <u>Kan diagnosticere, gradere og stadieinddele de hyppigste former for pancreascancer.</u>
Generelt			
Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for			

- frysedagnostik og biobankmateriale
- udkæring og diagnostik
- klassifikation og stadieinddeling (TNM)
- SNOMED kodning
- databaseregistrering

Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning, behandling og kontrol.

Holdning

Kender sine egne begrænsninger og ved, hvornår en kollega skal konsulteres ved diagnostik af problematiske præparater.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at alle kompetencer vurderes og underskrives på OUH.

Dato og underskrift:

Odense:

NYRE OG URINVEJE			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Nyre: Biopsier	Inflammatoriske tilstande	Har kendskab til de hyppigste typer af glomerulonephritis.	Kan diagnosticere de hyppigste karcinomer.

	Vaskulær sygdom Neoplasier	<u>Har kendskab til rejektionsforandringer.</u> <u>Har kendskab til interstitielle og ascenderende inflammationer.</u> <u>Kan redegøre for vaskulært betingede sygdomme.</u> <u>Har kendskab til de hyppigste neoplasier.</u>	
Nyre: Resektater	Cystisk nyresygdom Neoplasier	<u>Har kendskab til cystisk nyresygdom og arvelighed.</u> <u>Har kendskab til de hyppigste neoplasier, inkl. arvelig cancer.</u>	<u>Kan foretage udskæring og diagnostik af nyrekarcinom.</u>
Blære: Skyllevæske, urin	Neoplasi	Har kendskab til muligheder og begrænsninger af cytologisk materiale i diagnostik af uroteliale neoplasier.	
Blære, ureter og uretra: Biopsier, spånresektater og ektomier	Inflammationer og reaktive tilstande Neoplasi	<u>Har kendskab til inflammations typer og reaktion på BCG-behandling.</u> <u>Har kendskab til metaplastiske forandringer.</u> <u>Kan redegøre for multifokaliteten af neoplasier i urinvejene. Kan redegøre for ætiologi for urotelial neoplasi.</u> <u>Har kendskab til forandringer relateret til urachus.</u>	Kan diagnosticere inflammation, metaplasi og urotelial neoplasi. <u>Kan foretage udskæring af blærepræparat med tilknyttede organer og diagnosticere urotelial neoplasi.</u>
Binyrer: Biopsi	Neoplasi	<u>Har viden om de hyppigst forekommende neoplasier i binyrerne, og kender deres histologiske karakteristika.</u>	<u>Kan diagnosticere metastaser.</u>
Binyrer: Ektomi Obduktion	Hyperplasi Neoplasi	<u>Har viden om de hyppigst forekommende hyperplastiske og neoplastiske forandringer i binyrerne.</u>	<u>Kan stille en diagnose på de hyppigst forekommende neoplasier.</u>
MANDLIGE GENITALIER			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Prostata: Biopsier og spånresektater	Inflammation og vækstforstyrrelser Neoplasi	Har kendskab til inflammationstyper og hypertrofi. Har kendskab til tilstande, der kan give forhøjede PSA-værdier. Kan redegøre for prostatacancer, inkl. forstadier.	Kan diagnosticere inflammation og hyperplasi.

			Kan diagnosticere prostatacancer og angive udbredning og gradering.
Prostata: Resektater og ektomi	Neoplasi	<u>Har kendskab til de særlige problemer ved vækstfor- men af prostatacancer.</u>	<u>Kan foretage udsikring af prostata og diagnosticere prostatacancer.</u>
Testis: Biopsier	Inflammation og infarkt Infertilitet Neoplasi	Har kendskab til typer af in- flammation og infarkt. Kan redegøre for betydning- en af retentio testis. Har kendskab til forandringer ved infertilitet. Kan redegøre for typer af testistumorer i forhold til alder og malignitet.	Kan diagnosticere de mest almindelige benigne foran- dringer. Kan diagnosticere de mest almindelige testistumorer og in situ forandringer.
Testis: Ektomi	Neoplasi	Har kendskab til heteroge- nitet i nogle testistumorer. Kan redegøre for metasta- selokalisation.	Kan foretage udsikring af orkiektomi og diagnosticere testiscancer.
Scrotum, epididymis og funikel: Biopsier og resektater	Sterilisation Vækstforstyrrelser Neoplasi	Har kendskab komplikatio- ner ved vasktomi. <u>Kan redegøre for forskellige typer af celer.</u> <u>Har kendskab til mesotrel- laterede sygdomme i scro- tum.</u>	Kan besvare vasktomipræ- parat. <u>Kan udrede for primær eller metastatisk malignitet i scro- tum.</u>
Penis: Biopsier	Inflammation Neoplasi	Har kendskab til hyppigste årsager til phimosis. Har kendskab til kondylom. Har kendskab til planocellu- lær neoplasi.	Kan diagnosticere alminde- lige benigne forandringer og konsultere kollega ved ma- lign diagnose.

Generelt

Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for

- frysediagnostik og biobankmateriale
- udsikring og diagnostik
- klassifikation, gradering og stadieinddeling (TNM)
- SNOMED kodning
- databaseregistrering

Anvendelse af immunhistokemiske undersøgelser.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning, behandling og kontrol.

Holdning: kan diskutere problemstillingen med (gråzone-)screening med PSA-måling.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH, mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:

Sønderborg:

Dato og underskrift:

Odense:

KVINDELIGE GENITALIER OG GRAVIDITETSPRODUKTER			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Vulva og vagina: Biopsier	Inflammation og be- nigne forandringer	Kender HPV's rolle i pa- togenesen bag de pato- logiske forandringer.	Kan diagnosticere de hyppigste in- flammatoriske og benigne forandrin- ger.

	Neoplasi	Har viden om morfologien af præmaligne og maligne forandringer.	Kan diagnosticere de hyppigste præmaligne og maligne forandringer.
Cervix: Cytologi og biopsier	Inflammation Benigne, præmaligne og maligne forandringer	Kender HPV's rolle i patogenesen. Kender klassifikationen for cytologiske forandringer: infektiøse, benigne, præmaligne og maligne i smearprøver. Har viden om morfologien i benigne, præmaligne og maligne forandringer.	Kan anvende klassifikationen for og kan diagnosticere dysplasier i cervixepitel og genkende infektiøse agens, ved brug af væskebaseret teknik og smear (cytologi kun i Sønderborg) Kan diagnosticere typen og udbredelsen af præmaligne og maligne forandringer i biopsier og resektater.
Cervix: Resektater (konus)			Kan beskrive og udskære cervixresektater (konuspræparater).
Uterus: Biopsi og skrab	Blødningsforstyrrelser Neoplasi	Kender de morfologiske forandringer i endometriet i menstruationscyklus og de hyppigste abnormiteter. Kender hyppigste årsager til intrauterin blødning og deres histologiske karakteristika.	Kan diagnosticere dysfunktionelle og funktionelle forandringer i endometriet. Kan diagnosticere forskellige former for hyperplasi og endometrie-cancer. Kan diagnosticere benigne og maligne tumorer.
Uterus: Simple hysterektomi-præp.			Kan beskrive og udskære resektater.
Uterus: Kompliserede hysterektomi-præp.		<u>Har kendskab til baggrunden for foretagelse af avanceret hysterektomi.</u>	<u>Kan foretage makroskopisk vurdering, beskrive og udskære avanceret hysterektomi-præparat.</u>
Ovarie, tuba og peritoneum: Biopsi, resektat og ektomi	Neoplasi	<u>Kender de morfologiske forandringer i funktionelle forandringer og benigne og maligne tumorer.</u>	<u>Kan diagnosticere de hyppigste funktionelle forandringer, benigne og maligne tumorer.</u>
Placenta	Normal Abnormiteter	<u>Kender den normale anatomi</u> <u>Har generel viden om de hyppigste og vigtigste forandringer i placenta.</u>	<u>Kan kende forskelle mellem varigheden af graviditeten ud fra placentas morfologi</u> <u>Kan diagnosticere de hyppigste infektioner i placenta</u>

Foster	Abnormiteter	Har et overordnet kendskab til funktionel morfologi i fosteret i forskellige udviklingsfaser.	
Abortvæv (abrasio)	Abnormiteter	Kende histologiske karakteristika og hyppige forandringer i væv fra tidlig graviditet.	Kan diagnosticere de hyppigste abnormiteter i abortvæv.

Generelt

Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for

- frysediagnostik og biobankmateriale
- udsækning og diagnostik
- klassifikation og stadietdeling (TNM)
- herunder klassifikation og diagnostik af cytologisk materiale (smear)
- SNOMED kodning
- databaseregistrering

Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Vejledning af klinikere mht. prøvetagning og opfølgning

Kender muligheder og begrænsninger i screeningsundersøgelser af befolkningen.

Forstår de kliniske konsekvenser ved en stillet diagnose, bl.a. i forbindelse med skelnen mellem borderlineforandringer og invasivt karcinom.

Holdning

Samarbejder i multidisciplinære teams.

Konsulterer en ekspert i ved vanskelige differentialdiagnostiske tilfælde.

Kan udbede sig en ekspertbedømmelse i de fleste tilfælde af komplekse forandringer i placenta.

Ved at fostersektioner skal foretages af ekspert.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at minimum de med understregning markerede kompetencer vurderes og underskrives på OUH mens de øvrige kompetencer vurderes og underskrives i Sønderborg. Listen skal således underskrives på såvel OUH som i Sønderborg.

Dato og underskrift:

Sønderborg:

Dato og underskrift:

Odense:

CENTRALE OG PERIFERE NERVESYSTEM			
		Kompetencer	
Prøvetype	Emne	Viden	Færdigheder
Biopsier/ resektater	Neoplasi	Har kendskab til klassifikationen af primære tumorer i det perifere nervesystem.	Kan diagnosticere de mest almindelige tumorer i det perifere nervesystem.

Obduktion af hjerne/ medulla oblongata	Inflammation	<u>Har viden om hjernens anatomi</u>	<u>Kan undersøge hjernen ved obduktion, og beskrive makroskopiske forandringer.</u>
	Vaskulær lidelse	<u>Har viden om de mest almindelige vaskulære og infektiøse lidelser i hjernen.</u>	<u>Kan diagnosticere de mest almindelige vaskulære og infektiøse lidelser i relation til den involverede anatomi.</u>
	Neoplasi	<u>Har kendskab til primære tumorer i centralnervesystemet.</u>	<u>Kan differentiere primær hjermetumor fra metastase.</u>

Generelt

Kendskab til internationale og/eller nationale retningslinjer for

- SNOMED kodning

Anvendelse af immunhistokemiske og molekylærbiologiske metoder.

Indhentning og anvendelse af nødvendig klinisk og paraklinisk information i tværfaglig diagnostik.

Holdning

Erkender at de fleste neuropatologiske diagnoser kræver subspecialist kompetencer, og at de evt. kræver neuropatologisk udskæring.

Opsøger neuropatolog ved vanskelige cases eller tegn på primære CNS lidelser.

Kompetencelisterne skal anvendes og underskrives løbende i perioden 2.-4. år, således at alle kompetencer vurderes og underskrives på OUH.

Dato og underskrift:

Odense: